

บทที่ 3

กรณีศึกษาบริษัทไทยออยล์ จำกัด

จากการศึกษามาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่อง การค้ำยค่าของสินทรัพย์ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติ และเพื่อความเข้าใจแก่ผู้สนใจเพิ่มมากขึ้น ผู้ศึกษาจึงได้ขออนุญาตบริษัท ไทยออยล์ จำกัด เพื่อเผยแพร่ทางการเงินบางส่วน และข้อมูลการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับการค้ำยค่า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงแนวทางปฏิบัติในการนำมาตราฐานการบัญชีมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมครบทุกประเด็น

3.1. ประวัติโดยย่อของบริษัท

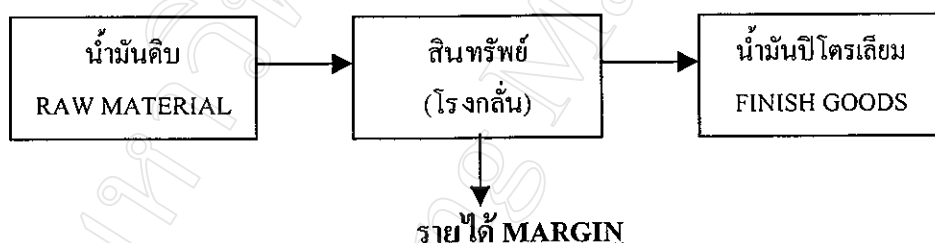
บริษัทไทยออยล์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในกลุ่มของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2504 และเมื่อการก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันดิบส่วนแรกเสร็จสมบูรณ์บริษัทได้เริ่มดำเนินการกลั่นน้ำมันในปี พ.ศ. 2507 บริษัท ไทยออยล์ จำกัดเป็นโรงกลั่นน้ำมันที่มีประสิทธิภาพในการผลิตสูง โดยมีความสามารถในการกลั่นน้ำมันดิบถึงประมาณ 220,000 บาร์เรลต่อวัน นอกจากนี้บริษัทยังมีบริษัทย่อยซึ่งมีธุรกิจหลัก ได้แก่ ธุรกิจโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า และให้บริการขนส่งสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์น้ำมันปิโตรเลียมโดยทางเรือ โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่ อาคารชั้นเทา์เวอร์ 123 ถนนวิภาวดีรังสิต ลาดพร้าว จตุจักร กรุงเทพมหานคร และโรงกลั่นน้ำมันตั้งอยู่ที่ 42/1 หมู่ 1 ถนนสุขุมวิท กม. 124 ทุ่งสุขลา ศรีราชา จังหวัดชลบุรี พนักงานของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด และบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2543 มีจำนวน 932 คน และ 946 คน ตามลำดับ

3.2. การระบุสินทรัพย์ที่อาจเกิดการค้ำยค่า

จากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่อง การค้ำยค่าของสินทรัพย์ กำหนดให้ ณ วันสิ้นงวดกิจการต้องประเมินว่าสินทรัพย์ที่มีอยู่เกิดการค้ำยค่าหรือไม่ บริษัท ไทยออยล์ จำกัด พบว่ามีข้อบ่งชี้ที่ทำให้เชื่อได้ว่าสินทรัพย์อาจเกิดการค้ำยค่า โดยแสดงในหมายเหตุประกอบงบการเงินวันที่ 30 กันยายน 2542 และ 2541 ดังนี้

“วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกได้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการกลั่นน้ำมัน กำลังการผลิตส่วนเกินที่มีอยู่ประกอบกับการลดลงของปริมาณความต้องการใช้ มีผลทำให้ อัตรากำไรขั้นต้นของการกลั่นลดลงต่ำที่สุดในรอบ 10 ปี ในปี พ.ศ. 2542 ผู้ประกอบธุรกิจ โรงกลั่นน้ำมันในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมีความจำเป็นต้องลดกำลังการผลิตลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และเมื่อพิจารณาแนวโน้มระยะสั้นแล้ว เชื่อว่าอัตรากำไรขั้นต้นของการกลั่นจะยังคงลดต่ำลงอีกอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากโรงกลั่นใหม่ในประเทศจีน อินเดีย และได้หวัน จะเริ่มทำการผลิตได้ในปี พ.ศ. 2542 และพ.ศ. 2543 จากประมาณการกระแสเงินสดสำหรับระยะเวลา 15 ปี ที่บริษัทได้เสนอต่อกลุ่มเจ้าหนี้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ซึ่งชี้ให้เห็นว่ากระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทรวมถึงสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องจะมีจำนวนน้อยกว่ามูลค่าของสินทรัพย์ในบัญชีของบริษัทอย่างเป็นทางการสำคัญ (อายุการใช้งานที่เหลืออยู่ของสินทรัพย์เหล่านี้ส่วนใหญ่คือ 15 ปี) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าโรงกลั่นน้ำมันและสินทรัพย์อื่นที่เกี่ยวข้องกับบริษัทอาจมีการด้อยค่า”

จากข้อบ่งชี้ดังกล่าวบริษัทพิจารณาว่าการแสดงมูลค่าของสินทรัพย์ในงบการเงินของบริษัทควรแสดงด้วยมูลค่าที่สะท้อนถึงฐานะทางเศรษฐกิจที่แท้จริงของบริษัท ซึ่งแสดงได้ดังแผนภาพดังนี้

รูปภาพที่ 1 แผนภาพแสดงมูลค่าของสินทรัพย์

จากแผนภาพบริษัทพิจารณาว่ามูลค่าที่ควรจะเป็นของสินทรัพย์ที่แสดงในงบการเงินของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด ก็คือมูลค่ารายได้ของสินทรัพย์นั้น ดังนั้นเมื่อมีสัญญาณบ่งชี้ให้เห็นได้ว่าอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีการลดกำลังการผลิตลง และในอนาคตอันใกล้จะมีคู่แข่งเข้ามาในตลาดนั้นทำให้บริษัทต้องลดการผลิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และการแข่งขันทางการตลาดในอนาคตมีผลต่อรายได้ที่เปลี่ยนแปลงในทางลบ ซึ่งเชื่อได้ว่าสินทรัพย์อาจเกิดการด้อยค่าบริษัท ไทยออยล์ จำกัด จึงทำการประเมินมูลค่าของสินทรัพย์ของตนว่าเกิดการด้อยค่าขึ้นหรือไม่

3.3 หน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด

จากการศึกษาพบว่าบริษัทได้จัดให้มีการประเมินราคาสินทรัพย์โดยอิสระทุก 3 ปีถึง 5 ปี ในการประเมินราคา ณ วันที่ 30 กันยายน 2538 บริษัทได้ให้บริษัทประเมินราคาทรัพย์สินอิสระ 2 ราย โดยบริษัทประเมินราคาทรัพย์สินรายแรกได้ประเมินราคา ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์บางส่วน บริษัทบันทึกราคาทรัพย์สินดังกล่าวด้วยราคาประเมิน และบริษัทประเมินราคาทรัพย์สินอีกรายหนึ่งประเมินราคาโรงกลั่นน้ำมันรวมถึง เครื่องจักร อุปกรณ์และเครื่องตกแต่งติดตั้งที่เกี่ยวข้องในการใช้งานในโรงกลั่นน้ำมัน บริษัทบันทึกราคาทรัพย์สินด้วยราคาที่สูงขึ้นใหม่สุทธิจากค่าเสื่อมราคา (Depreciated Reproduction Value) ตามรายงานลงวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2538 และวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538 ตามลำดับ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 บริษัทได้บันทึก โรงกลั่นน้ำมัน รวมถึง เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องตกแต่งและติดตั้งทั้งหมดที่ใช้งานอยู่ ณ วันที่ 30 กันยายน 2540 ในราคาที่สูงขึ้นใหม่สุทธิจากค่าเสื่อมราคา (Depreciated Reproduction Value) ซึ่งประเมินขึ้นใหม่อีกครั้งโดยบริษัทประเมินราคาทรัพย์สิน อิสระรายหนึ่งตามรายงานลงวันที่ 12 ธันวาคม 2540 บริษัทบันทึกส่วนเกินจากการตีราคาไว้ในบัญชี “ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์” ภายใต้อัตรา “ส่วนของผู้ถือหุ้น” ในงบดุล

บริษัทมีการบันทึกบัญชีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ตามหมายเหตุประกอบงบการเงินวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2541 ดังนี้

1) ที่ดิน

ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2538	-	ในราคาประเมินซึ่งตีราคาโดยผู้ประเมินราคาอิสระ
ได้มาภายหลังวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2538	-	ในราคาทุน

2) โรงกลั่นน้ำมันและเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องตกแต่ง และติดตั้ง ซึ่งใช้งานในโรงกลั่นน้ำมัน

ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2538	-	ในราคาประเมินซึ่งตีราคาใหม่โดยผู้ประเมินราคาอิสระ
หลังวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2538	-	ในราคาทุน
สินทรัพย์ถาวรอื่น	-	ในราคาทุน

บริษัทคิดค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์โดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณของสินทรัพย์ตั้งแต่ 5 ถึง 20 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2537 บริษัทคิดค่าเสื่อมราคาโรงกลั่นน้ำมัน ตามอายุการใช้งานโดยประมาณที่เหลืออยู่เป็นเวลา 20 ปี

ค่าเสื่อมราคาในส่วนที่คิดจากส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์แสดง หักจากบัญชีส่วนเกินทุนนั้น

ค่าใช้จ่ายรอดตัดบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายตามระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากค่าใช้จ่ายนั้นๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นไปตามอายุของสัญญาที่เกี่ยวข้อง

บริษัท ไทยออยล์ จำกัด แบ่งสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสดออกเป็น 2 ส่วน คือหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 1 และหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 2 (ดูตารางที่ 1 หน้า 34)

ตารางที่ 1 ตารางแสดงการคำนวณมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด

รายการ	ราคาตามบัญชี	หน่วยสินทรัพย์ที่ ก่อให้เกิดเงินสด 1	หน่วยสินทรัพย์ที่ ก่อให้เกิดเงินสด 2	รวม
ราคาตามบัญชี(ล้านบาท)		2,829	7,074	9,903
อายุการใช้งานโดยประมาณ(ปี)		15	19	
ราคาถ่วงน้ำหนัก(ล้านบาท)		42,432	134,401	176,833
อัตราถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (ร้อยละ)		24%	76%	
				(หน่วย : ล้านบาท)
1) ราคาตามบัญชี		2,829	7,074	9,903
2) สินทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง				
เตากลั่น-3	7,087	7,087	0	7,087
เตากลั่น-4				
- หน่วยเพิ่มออกเทน 1	5,813	1,395	4,418	5,813
- หน่วยเพิ่มออกเทน 2	9,264	2,223	7,041	9,264
- หน่วยเพิ่มคุณภาพออกเทน	2,258	542	1,716	2,258
- หน่วยแปลงปีโตร	922	221	701	922
- อื่น ๆ	10,243	2,458	7,785	10,243
เตากลั่น-5	7,394	1,774	5,620	7,394
หน่วยสกัดกำมะถัน	5,302	1,272	4,030	5,302
อื่น ๆ	10,718	2,572	8,146	10,718
งานระหว่างทำ				
- เครื่องวัดระดับน้ำมัน	562	562	0	562
- สกัดกำมะถัน	83	20	63	83
- สถานีย่อย	343	82	261	343
- บำบัดน้ำเสีย	412	99	313	412
- ท่อส่ง	159	38	121	159
- อื่น ๆ	244	59	185	244
รวม		23,233	47,474	70,707

ตารางที่ 1(ต่อ) ตารางแสดงการคำนวณมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด (ต่อ)

รายการ	ราคาตามบัญชี	หน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 1	หน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 2	รวม
				(หน่วย : ล้านบาท)
3) สินทรัพย์อื่น ๆ				
สินทรัพย์สถานีก๊าซ	111	27	84	111
สินทรัพย์สำนักงานกรุงเทพ	18	4	14	18
รายจ่ายจ่ายล่วงหน้า	316	76	240	316
สินทรัพย์ตัดจ่ายระยะสั้น	305	73	232	305
สินทรัพย์ตัดจ่ายระยะยาว	1,800	432	1,368	1,800
รวม		23,845	49,412	73,257

จากการพิจารณาตารางที่ 20 พบว่าสินทรัพย์ดังกล่าวเป็นโรงกลั่นน้ำมัน 3 แห่งของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด โดยโรงกลั่นน้ำมันที่ 1 และ โรงกลั่นน้ำมันที่ 2 หรือหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 1 มีอายุการใช้งานที่เหลืออยู่อีก 15 ปี มีมูลค่า 2,829 ล้านบาทในขณะที่โรงกลั่นน้ำมันที่ 3 หรือหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 2 เป็นโรงกลั่นน้ำมันที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจก่อนเกิดวิกฤตการณ์ มีอายุการใช้งานที่เหลืออยู่อีก 19 ปี มีมูลค่า 7,074 ล้านบาท บริษัทนำวิธีถ่วงน้ำหนักมาใช้เป็นอัตราการปันส่วนมูลค่าของโรงกลั่นตามหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด โดยรวมราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสดนั้นและสินทรัพย์อื่น ๆ โดยใช้การทดสอบแบบวิธีปันส่วนให้หน่วยที่เล็กที่สุด หน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสดหลังการปันส่วนแสดงดังนี้ หน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 1 ปันส่วนร้อยละ 24 จากมูลค่าสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและสินทรัพย์อื่น ๆ เป็นมูลค่าตามบัญชี 23,845 ล้านบาท และหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 2 ปันส่วนร้อยละร้อยละ 76 จากมูลค่าสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและสินทรัพย์อื่น ๆ เป็นมูลค่าตามบัญชี 49,412 ล้านบาท

3.4. การวัดมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน

ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ ระบุให้กิจการต้องประมาณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ทันทีที่พบว่ามีข้อบ่งชี้ว่าสินทรัพย์อาจเกิดการด้อยค่า โดยมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน คือราคาขายสุทธิของสินทรัพย์หรือมูลค่าจากการใช้สินทรัพย์นั้นแล้วแต่ราคาใดจะสูงกว่า

ราคาขายกำหนดโดยใช้ราคาตามสัญญาซื้อขายหรือราคาซื้อขายในตลาดซื้อขายคล่องหรือราคาที่เหมาะสมที่สุด แต่ราคาขายสุทธิของหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสดของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด ไม่สามารถกำหนดได้ เนื่องจากบริษัท ไม่มีความต้องการจะขายสินทรัพย์ดังกล่าวออกไปในระหว่างการค้าตามปกติและไม่มีผู้พร้อมจะซื้อสินทรัพย์ทั้งหมดของหน่วยสินทรัพย์นั้น จึงพิจารณาได้ว่าราคาขายเป็นราคาที่ไม่สมเหตุผลในการแสดงมูลค่าของสินทรัพย์ในงบการเงินของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด ดังนั้นมูลค่าที่ใช้ในการแสดงในงบการเงินของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด จึงใช้มูลค่าจากการใช้เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่สินทรัพย์สามารถก่อให้เกิดตลอดอายุการใช้งาน

บริษัท ไทยออยล์ จำกัด จึงใช้มูลค่าจากการใช้ในการคำนวณหามูลค่าที่จะได้รับคืนจากการใช้สินทรัพย์ โดยใช้มูลค่าปัจจุบันของประมาณการกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้โรงกลั่นน้ำมันและสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องตลอดระยะเวลาที่เหลืออยู่ของสินทรัพย์ และใช้อัตราคิดลดก่อนภาษีเงินได้ร้อยละ 10 คำนวณจากอัตราถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของต้นทุนการกู้ยืมของบริษัท

3.5. มูลค่าจากการใช้

จากการศึกษาการจัดทำงบการเงินของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด การกำหนดมูลค่าจากการใช้สำหรับสินทรัพย์ของบริษัท ได้มีการดำเนินการ สรุปได้ดังนี้

- 1) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับประมาณการ กระแสเงินสดที่ได้จากงบประมาณหรือประมาณการทางการเงินสำหรับปี พ.ศ. 2543 – พ.ศ. 2557 ซึ่งได้รับอนุมัติโดยฝ่ายบริหาร (ดูตารางที่ 2 หน้า 38)
- 2) ประมาณการกระแสเงินสดสำหรับปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2561 โดยใช้อัตราการเติบโตที่คงที่ อัตราการเติบโตของปี พ.ศ. 2558 ประมาณเท่ากับ -2% ซึ่งอัตรานี้ต่ำกว่าอัตราการเติบโตระยะยาวโดยเฉลี่ยสำหรับหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 2

3) เลือกอัตราคิดลดซึ่งเป็นอัตราก่อนหักภาษีที่สะท้อนให้เห็นถึงการประเมินสถานการณ์ตลาดในปัจจุบันของมูลค่าปัจจุบันของเงินและความเสี่ยงซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด ซึ่งอัตราคิดลดดังกล่าวประมาณได้เท่ากับ 10% (คำนวณจากอัตรากว้างเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของต้นทุนการกู้ยืมของบริษัท)

กระแสเงินสดในอนาคตของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด ประมาณการจากเงินตราในหน่วยของดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นหน่วยเงินที่กระแสเงินสดนั้นเกิดขึ้น และคิดลดด้วยอัตราคิดลดที่เหมาะสมสำหรับเงินในสกุลนั้น โดยคำนวณจากอัตรากว้างเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของต้นทุนการกู้ยืมของบริษัท (ส่วนใหญ่เป็นเงินตราต่างประเทศ) กิจการต้องแปลงค่ามูลค่าปัจจุบันที่ประมาณโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนทันที ณ วันที่ในงบดุล ในวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2542 มีอัตราแลกเปลี่ยนที่ 1 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อ 41.1339 บาท (ดูตารางที่ 3 หน้า 40)

(หน่วย : ล้านบาท)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	12/31/00	12/31/01	12/31/02	12/31/03	12/31/04	12/31/05	12/31/06	12/31/07	12/31/08	12/31/09	12/31/10	12/31/11	12/31/12	12/31/13	12/31/14
งบกระแสเงินสด															
กิจกรรมดำเนินงาน															
เงินสตรีบจากการขาย	1,464	1,772	2,146	2,208	2,238	2,397	2,443	2,443	2,452	2,445	2,498	2,501	2,508	2,501	2,501
เงินสตรีบจากภาษีขาย	78	148	195	208	213	231	243	243	244	244	249	249	250	249	249
ภาษีซื้อและภาษีสรรพสามิต	-366	-538	-714	-769	-791	-839	-886	-887	-890	-888	-893	-893	-895	-893	-893
ขายสุทธิ	1,175	1,382	1,627	1,648	1,661	1,790	1,800	1,799	1,806	1,801	1,854	1,857	1,862	1,857	1,857
ซื้อน้ำมันดิบ	-1,035	-1,241	-1,455	-1,458	-1,461	-1,504	-1,505	-1,504	-1,509	-1,504	-1,504	-1,504	-1,509	-1,504	-1,504
ต้นทุนการโรงกลั่นน้ำมัน	-32	-34	-36	-38	-40	-42	-44	-47	-49	-52	-55	-59	-62	-66	-70
ต้นทุนอื่น ๆ	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5
ต้นทุนการขายและบริหาร	-7	-7	-7	-8	-8	-9	-8	-10	-11	-11	-12	-13	-14	-15	-16
ภาษีนิติบุคคล	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-38	-43	-46	-55	-55
กระแสเงินสดสุทธิกิจกรรมดำเนินงาน	97	96	125	140	148	231	238	234	233	228	239	233	226	212	206
กิจกรรมการลงทุน															
ดอกเบี้ยรับ	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
การชำระหนี้จากลูกหนี้ระยะยาว	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	0	0	0	0
การลงทุนในสินทรัพย์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อเนื่อง	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10
เงินสดจ่ายให้กับบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน	-7	-5	-5	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
การลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รายได้จากการขายสินทรัพย์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
เงินปันผลจ่ายจากบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน	0	20	15	18	17	19	14	9	2	16	8	10	10	10	12
กระแสเงินสดสุทธิกิจกรรมการลงทุน	-11	10	6	13	11	13	8	3	-3	11	3	3	3	2	4

(หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐ)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
งบกระแสเงินสด	12/31/00	12/31/01	12/31/02	12/31/03	12/31/04	12/31/05	12/31/06	12/31/07	12/31/08	12/31/09	12/31/10	12/31/11	12/31/12	12/31/13	12/31/14
กิจกรรมทางการเงิน															
หนี้สินทางการเงิน:															
เงินคืนจากกองทุนDSRA	0	0	22	54	23	1	6	3	2	0	0	0	0	0	0
ดอกเบี้ยจ่าย : เงินเบิกบัญชีใหม่	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-7	-7	0
ค่าธรรมเนียมการขยายเวลาชำระหนี้	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-19	0	0	0	0	0
ดอกเบี้ยจ่ายจากการปรับโครงสร้างหนี้	-110	-112	-114	-115	-127	-122	-112	-101	-100	-85	-74	-55	-35	0	0
ดอกเบี้ยทบต้น (ก่อนเงินสำรอง)	33	36	39	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
เงินสดจ่ายเพื่อระยะเวลาชำระหนี้ทางการเงิน	-9	-9	-9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
เงินสดจ่ายเพื่อการปรับโครงสร้างหนี้	0	0	-15	-45	-52	-112	-134	-134	-149	-149	-179	-194	-329	0	0
เงินสำรองสำหรับดอกเบี้ยระยะสั้น	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
เงินสำรองสำหรับกองทุนDSRA	0	-22	-54	-23	-1	-6	-3	-2	0	0	0	0	0	0	0
เงินสำรองสำหรับจ่ายดอกเบี้ย	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
เงินสำรองสำหรับจ่ายคืนเงินต้น	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
การเงินค้ำผู้ถือหุ้น:															
ออกหุ้นสามัญ (ราคามูลค่าหุ้น)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ออกหุ้นสามัญ (ส่วนเกินมูลค่าหุ้น)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
เงินปันผลจ่าย	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-39	-131
กระแสเงินสดสุทธิกิจกรรมทางการเงิน	-86	-106	-131	-129	-158	-238	-243	-235	-247	-253	-253	-249	-370	-46	-131
กระแสเงินสดเพิ่ม (ลด) สุทธิ	0	0	0	23	1	6	3	2	-18	-15	-11	-14	-141	168	80

ปีที่	ปี	กระแสเงินสตรีบ	ภาษี	กระแสเงินสดจ่าย	รวม	อัตราคิดลด 10 %	หน่วยดันททรัพย์ 1	ค่าปัจจุบัน	หน่วยดันททรัพย์ 2	ค่าปัจจุบัน
1	2000	97	0	-10	87	0.909	40	37	47	42
2	2001	96	0	-10	86	0.826	40	33	46	38
3	2002	125	0	-10	115	0.712	53	38	62	44
4	2003	140	0	-10	130	0.683	60	41	70	48
5	2004	148	0	-10	138	0.621	64	40	74	46
6	2005	231	0	-10	221	0.564	102	58	119	67
7	2006	238	0	-10	228	0.513	106	54	122	63
8	2007	234	0	-10	224	0.467	104	48	120	56
9	2008	233	0	-10	223	0.424	103	44	120	51
10	2009	228	0	-10	218	0.386	101	39	117	45
11	2010	239	38	-10	267	0.350	124	43	143	50
12	2011	233	43	-10	266	0.319	123	39	143	46
13	2012	226	46	-10	262	0.290	121	35	141	41
14	2013	212	55	-10	257	0.263	119	31	138	36
15	2014	206	55	-10	251	0.239	116	28	135	32
16	2015					0.218			132	29
17	2016					0.198			129	26
18	2017					0.180			127	23
19	2018					0.164			124	20
					รวม (ด้านดอลลาร์สหรัฐ)			609		802
					อัตราแลกเปลี่ยน			41.1339		41.1339
					รวม (ล้านบาท)			25,034		33,000

- คำอธิบาย
1. กระแสเงินสดรับมาจากตารางที่ 2 กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินการ
  2. ภาษีมาจากตารางที่ 2 ภาษีนิติบุคคล มีในปีที่ 11 - 15
  3. กระแสเงินสดจ่ายมาจากตารางที่ 2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อเนื่อง
  4. รวม = กระแสเงินสดรับ + ภาษี + กระแสเงินสดจ่าย
  5. อัตราคิดลดมาจากตารางค่าปัจจุบันของเงิน 1 บาท อัตราร้อยละ 10
  6. หน่วยสินทรัพย์ 1 คือ $\text{รวม} \times 95,000 / 205,000$
  7. หน่วยสินทรัพย์ 2 คือ $\text{รวม} \times 110,000 / 205,000$
  8. ค่าปัจจุบัน คือมูลค่าจากหน่วยสินทรัพย์คูณด้วยอัตราคิดลด

จากการพิจารณาตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงมูลค่าที่สะท้อนประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของสินทรัพย์ในรูปของกระแสเงินสดที่ประมาณการโดยฝ่ายบริหาร และปรับด้วยอัตราคิดลดซึ่งเป็นอัตราก่อนหักภาษี เพื่อแสดงมูลค่าในปัจจุบันของสินทรัพย์ กระแสเงินสดดังกล่าวรวมถึง การคาดการณ์กระแสเงินสดรับจากการใช้สินทรัพย์อย่างต่อเนื่อง และการคาดการณ์กระแสเงินสดจ่ายที่จำเป็นในการก่อให้เกิดกระแสเงินสดรับจากการใช้สินทรัพย์อย่างต่อเนื่อง รวมถึงกระแสเงินสดจ่ายเพื่อการเตรียมสินทรัพย์ให้พร้อมที่จะใช้งานได้ และการคาดการณ์กระแสเงินสดจ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือที่สามารถปันส่วนให้กับสินทรัพย์โดยใช้เกณฑ์ที่สมเหตุสมผลและสม่ำเสมอ โดยการให้องค์กรอิสระจากภายนอกแห่งหนึ่งมาเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำ

จากการพิจารณาตารางที่ 3 การประมาณการกระแสเงินสดที่ปรับลดด้วยอัตราคิดลดนั้นไม่ได้รวมถึง กระแสเงินสดรับหรือจ่ายจากกิจกรรมจัดหาเงิน และภาษีเงินได้ที่รับหรือจ่ายไปในปีที่ 11- ปีที่ 15 เมื่อปรับลดด้วยอัตราคิดลดเป็นอัตราก่อนหักภาษีจะได้มูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์ทั้งหมด หลังจากนั้นจึงปันส่วนให้กับหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 1 และหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 2 ตามกำลังการผลิต โดยมีกำลังการผลิต 95,000 บาร์เรลต่อวันและ 110,000 บาร์เรลต่อวันตามลำดับ หลังจากปันส่วนมูลค่าจากการใช้แล้วพบว่ามูลค่าของหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 1 มีมูลค่าจากการใช้ 25,034 ล้านบาท และหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 2 มีมูลค่าจากการใช้ 33,000 ล้านบาท

3.6. การรับรู้และการวัดค่าของรายการขาดทุนจากการด้อยค่า

จากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ ระบุให้กิจการต้องรับรู้รายการขาดทุนจากการด้อยค่าของหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสดหากมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคิ นน้อยกว่าราคาตามบัญชีของหน่วยสินทรัพย์นั้น

บริษัท ไทย ออยล์ จำกัด ได้ประมาณการมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคิ นของหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสดและมีราคาบัญชีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท	
	หน่วยสินทรัพย์ ที่ก่อให้เกิดเงินสด 1	หน่วยสินทรัพย์ ที่ก่อให้เกิดเงินสด 2
ราคาตามบัญชี ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2542	23,845	49,412
มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคิ น (ดูตารางที่ 3)	<u>25,034</u>	<u>33,000</u>
รายการขาดทุนจากการด้อยค่า	<u>(1,189)</u>	<u>16,422</u>

พบว่าหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 1 ไม่เกิดการด้อยค่าเพราะราคาตามบัญชีสูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคิ นเป็นจำนวน 1,189 ล้านบาท ส่วนหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 2 ต้องรับรู้รายการขาดทุนจากการด้อยค่าเพราะราคาตามบัญชีต่ำกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคิ นเป็นจำนวน 16,422 ล้านบาท บริษัทจึงต้องรับรู้รายการขาดทุนจากการด้อยค่า โดยลดราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ให้เท่ากับมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคิ น บริษัท ไทยออยล์ จำกัด จึงปันส่วนรายการขาดทุนจากการด้อยค่าเพื่อลดราคาตามบัญชีของสินทรัพย์แต่ละรายการที่รวมอยู่ในหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 2 ตามสัดส่วนของราคาตามบัญชีของสินทรัพย์แต่ละรายการนั้น (ดูตารางที่ 4 หน้า 33)

ตารางที่ 4 ตารางแสดงการลดราคาตามบัญชีของสินทรัพย์อื่น ๆ ที่รวมอยู่ในหน่วยสินทรัพย์
ที่ก่อให้เกิดเงินสด ตามสัดส่วนของราคาตามบัญชีของสินทรัพย์แต่ละรายการนั้น

รายการ	การปันส่วน	การด้อยค่า
สินทรัพย์ถาวร (หน่วย : ล้านบาท)		
หน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 2	7,074	2,351
หน่วยเพิ่มออกเทน - 1 (เตากลั่น - 4)	4,418	1,468
หน่วยเพิ่มออกเทน - 2 (เตากลั่น - 4)	7,041	2,340
อื่น ๆ (เตากลั่น - 4)	7,785	2,588
หน่วยเพิ่มคุณภาพออกเทน (เตากลั่น - 4)	1,716	570
หน่วยแปลงปิโตร (เตากลั่น - 4)	701	233
เตากลั่น - 5	5,620	1,868
หน่วยสกัดกำมะถัน	4,030	1,339
อื่น ๆ	8,146	2,707
สินทรัพย์สำนักงานกรุงเทพ	14	5
สินทรัพย์สถานีก๊าซ	84	28
งานระหว่างทำ	943	314
รวม - สินทรัพย์ถาวร	47,572	15,811
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ๆ		
รายจ่ายจ่ายล่วงหน้า	240	80
สินทรัพย์ตัดจ่ายระยะสั้น	232	77
รวม - สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ๆ	472	157
สินทรัพย์ตัดจ่ายระยะยาว	1,368	454
รวมทั้งสิ้น	49,412	16,422

จากตารางที่ 4 รายการขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ จำนวน 16,422 ล้านบาท ถูกป็นส่วนตามสัดส่วนมูลค่าราคาตามบัญชีที่ได้จากการคำนวณมูลค่าสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสดเพื่อลดราคาตามบัญชีของสินทรัพย์อื่น ๆ ที่รวมอยู่ในหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 2 ตาม สัดส่วนราคาตามบัญชีของสินทรัพย์แต่ละรายการนั้น ซึ่งสรุปได้ว่าขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ถาวรเป็นจำนวน 15,811 ล้านบาท เป็นรายการหักจากส่วนเกินทุนจากการตีราคาทรัพย์สินจำนวน 11,454 ล้านบาท ส่วนขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนปี พ.ศ. 2542 จำนวน 4,357 ล้านบาท และขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ประเภทอื่นจำนวน 611 ล้านบาท ซึ่งบันทึกในงบการเงินของบริษัทสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2542 เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน (ดูหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 17 หน้า 42)

3.7. การกลับบัญชีรายการขาดทุนจากการด้อยค่า

ในปี พ.ศ. 2543 บริษัท ไทยออยล์ จำกัด ได้พิจารณาการด้อยค่าของสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่นเมื่อมีเหตุการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่มีข้อบ่งชี้ว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน (ราคาขายสุทธิของสินทรัพย์นั้น ๆ หรือมูลค่าจากการใช้แล้วแต่ราคาใดจะสูงกว่า) ต่ำกว่าราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ดังกล่าว โดยฝ่ายบริหารมีการสอบทานพิจารณาสินทรัพย์แต่ละรายการหรือพิจารณาจากหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสดแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์สูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน บริษัทจะรับรู้ผลขาดทุนจากการด้อยค่าในงบกำไรขาดทุน บริษัทจะบันทึกกลับรายการผลขาดทุนจากการด้อยค่าซึ่งได้บันทึกไว้ในปีก่อน ๆ เมื่อมีข้อบ่งชี้ว่าการด้อยค่าดังกล่าวจะไม่มีอยู่อีกต่อไป หรือยังคงมีอยู่แต่เป็นไปในทางที่ลดลง ทั้งนี้จำนวนผลขาดทุนที่เกิดจากการกลับรายการนี้จะต้องไม่สูงกว่ามูลค่าตามบัญชี (สุทธิจากค่าเสื่อมราคาหรือรายจ่ายตัดบัญชีที่เกี่ยวข้อง) ที่ควรจะเป็นหากบริษัทไม่เคยรับรู้ผลขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ ในงวดก่อนๆ

ในระหว่างปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2543 ผู้บริหารได้แก้ไขอัตราคิดลดก่อนภาษีเงินได้เป็นร้อยละ 8 คำนวณจากอัตราถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของต้นทุนการกู้ยืมของบริษัท ซึ่งพิจารณาจากข้อสรุปของการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และ โครงสร้างทางการเงินในส่วนที่เกี่ยวข้องกัน และแก้ไขอัตราแลกเปลี่ยนของเงินสกุลเหรียญสหรัฐอเมริกาจาก 41.13 บาท เป็น 42.37 บาทต่อหนึ่งเหรียญสหรัฐอเมริกา ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2543 เพื่อสะท้อนค่าที่แท้จริงของเงินเหรียญสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน ทำให้บริษัทจัดทำประมาณเช่นเดียวกับปีก่อนและหามูลค่าปัจจุบันจากการใช้สินทรัพย์ดังนี้

ตารางที่ 5 ตารางแสดงมูลค่าปัจจุบันของหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 1 และ 2 ปี 2543
(หน่วย : ล้านบาทสหรัฐ)

ปีที่	ปี	กระแส เงินสดรับ	ภาษี	กระแส เงินสดจ่าย	รวม	อัตรา คิดลด 8 %	หน่วยสินทรัพย์ ²	ค่าปัจจุบัน
1	2001	96	0	-10	86	0.926	46	43
2	2002	125	0	-10	115	0.857	62	53
3	2003	140	0	-10	130	0.794	70	55
4	2004	148	0	-10	138	0.735	74	54
5	2005	231	0	-10	221	0.681	119	81
6	2006	238	0	-10	228	0.630	122	77
7	2007	234	0	-10	224	0.583	120	70
8	2008	233	0	-10	223	0.540	120	65
9	2009	228	0	-10	218	0.500	117	58
10	2010	239	38	-10	267	0.463	143	66
11	2011	233	43	-10	266	0.427	143	61
12	2012	226	46	-10	262	0.397	141	56
13	2013	212	55	-10	257	0.368	138	51
14	2014	206	55	-10	251	0.340	135	46
15	2015					0.315	132	42
16	2016					0.292	129	38
17	2017					0.270	127	34
18	2018					0.250	124	31
รวม (ล้านบาทสหรัฐ)								981
อัตราแลกเปลี่ยน								42.37
รวม (ล้านบาท)								41,548

- คำอธิบาย 1. กระแสเงินสดรับมาจากตารางที่ 2 กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินการ
 2. ภาษีมาจากตารางที่ 2 ภาษีนิติบุคคล มีในปีที่ 11 - 15
 3. กระแสเงินสดจ่ายมาจากตารางที่ 2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อเนื่อง
 4. รวม = กระแสเงินสดรับ + ภาษี + กระแสเงินสดจ่าย
 5. อัตราคิดลดมาจากตารางค่าปัจจุบันของเงิน 1 บาท อัตราร้อยละ 10
 6. หน่วยสินทรัพย์ 2 คือ รวม x 110,000 / 205,000
 7. ค่าปัจจุบัน คือมูลค่าจากหน่วยสินทรัพย์คูณด้วยอัตราคิดลด

การคำนวณรายการกลับบัญชีรายการขาดทุนจากการด้อยค่า	
ราคาตามบัญชีหลังหักรายการขาดทุนจากการด้อยค่า	
(ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2542)	33,000
ค่าเสื่อมราคาสะสมที่เพิ่มขึ้น	<u>4,662</u>
ราคาตามบัญชี	28,338
มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน (ดูตารางที่ 5 หน้า 45)	<u>41,548</u>
มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนสูงกว่าราคาตามบัญชี	<u>13,210</u>

บริษัทกลับรายการค่าเพื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์เป็นจำนวนเงินรวม 13,210 ล้านบาท ซึ่งเป็นส่วนของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จำนวน 12,709 ล้านบาท และเป็นส่วนของสินทรัพย์อื่นจำนวน 501 ล้านบาท (ดูตารางที่ 6 หน้า 47) การกลับรายการนี้บริษัท ไทยออยล์ จำกัดจะตั้งไม่สูงกว่ามูลค่าตามบัญชี (สุทธิจากค่าเสื่อมราคาหรือรายการตัดบัญชีที่เกี่ยวข้อง) ที่ควรจะเป็นหากบริษัทไม่เคยรับรู้ผลขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ในงวดก่อน ๆ ราคาตามบัญชีที่ควรจะเป็นของสินทรัพย์เท่ากับ 32,096 ล้านบาท

ราคาตามบัญชีที่ควรเป็น	32,096
ราคาตามบัญชี	<u>28,338</u>
กลับรายการขาดทุนจากการด้อยค่าเป็นกำไรได้	<u>3,758</u>

การกลับรายการค่าเพื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์ ได้บันทึกปรับปรุงกับส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ จำนวน 9,452 ล้านบาท และรับรู้เป็นรายได้ในงบกำไรขาดทุนและงบกำไรขาดทุนรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2543 จำนวน 3,758 ล้านบาท (ดูหมายเหตุประกอบงบการเงินที่ 11 หน้า 57)

ตารางที่ 6 ตารางแสดงการกลับรายการขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์อื่น ๆ ที่รวมอยู่ในหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด ตามสัดส่วนของราคาตามบัญชีของสินทรัพย์แต่ละรายการนั้น

รายการ	การปันส่วน	การด้อยค่า
สินทรัพย์ถาวร (หน่วย : ล้านบาท)		
หน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด 2	4,724	1,890
หน่วยเพิ่มออกเทน - 1 (เตากลั่น - 4)	2,951	1,180
หน่วยเพิ่มออกเทน - 2 (เตากลั่น - 4)	4,702	1,882
อื่น ๆ (เตากลั่น - 4)	5,198	2,080
หน่วยเพิ่มคุณภาพออกเทน (เตากลั่น - 4)	1,147	459
หน่วยแปลงปิโตร (เตากลั่น - 4)	469	187
เตากลั่น - 5	3,753	1,501
หน่วยสกัดกำมะถัน	2,692	1,077
อื่น ๆ	5,439	2,176
สินทรัพย์สำนักงานกรุงเทพ	10	4
สินทรัพย์สถานีก๊าซ	56	21
งานระหว่างทำ	630	251
รวม - สินทรัพย์ถาวร	31,771	12,709
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ๆ		
รายจ่ายจ่ายล่วงหน้า	160	67
สินทรัพย์ตัดจ่ายระยะสั้น	155	65
รวม - สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ๆ	315	132
สินทรัพย์ตัดจ่ายระยะยาว	914	369
รวมทั้งสิ้น	33,000	13,210

3.8. การเปิดเผยข้อมูล

จากการศึกษางบการเงินของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด พบว่าบริษัทได้เปิดเผยข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับการซื้อขายของสินทรัพย์ในงบการเงินของบริษัท สำหรับแต่ละปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2541 ดังนี้

ในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในวรรคเงื่อนไข เขียนว่า “...ณ วันที่ 30 กันยายน 2542 มูลค่าตามบัญชีของโรงกลั่นน้ำมันและสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องสุทธิ จากค่าเสื่อมราคาและค่าเผื่อจากการซื้อขายของสินทรัพย์มีจำนวน 57,873.6 ล้านบาท (ดูหมายเหตุ 6) มูลค่าที่แท้จริงที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์ดังกล่าวขึ้นกับความสามารถของบริษัทในการดำเนินงานต่อไปอย่างต่อเนื่อง และขึ้นอยู่กับความสำเร็จในการบริหารเงินสดหมุนเวียนให้ได้ในระดับที่ได้ประมาณการไว้ตามแผนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้...”การเปิดเผยข้อมูลแสดงในงบการเงินแสดงไว้ดังต่อไปนี้

งบดุล(บางส่วน)

ณ วันที่ 30 กันยายน 2542 และ 2541

สินทรัพย์

	บาท	
	2542	2541
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	3,773,023,226	629,363,289
ลูกหนี้การค้า - สุทธิ	2,208,562,048	4,627,509,796
ลูกหนี้อื่นๆ	1,864,840,893	1,620,937,778
สินค้าคงเหลือ - สุทธิ	3,249,080,728	5,064,316,770
สินค้ำหมุนเวียนอื่นๆ (สุทธิจากค่าเผื่อ		
จากการด้อยค่าของสินทรัพย์จำนวน		
110.9 ล้านบาท ในปี 2542		
(หมายเหตุ 17)	1,282,593,243	1,420,754,650
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	12,378,100,138	13,362,882,283
เงินให้กู้ยืมแก่ลูกจ้าง - สุทธิจากส่วนที่ถึง		
กำหนดชำระภายในหนึ่งปีซึ่งแสดงรวม		
ไว้ในสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นๆ	602,978,529	696,731,561
เงินลงทุนในบริษัทย่อย บริษัทร่วมและ		
บริษัทที่เกี่ยวข้องกัน - สุทธิ	5,043,502,463	5,024,616,173
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ		
(หมายเหตุ 6 และ 17)	57,873,655,877	77,920,578,548
สินทรัพย์อื่น - สุทธิ (หมายเหตุ 7 และ 17)	1,659,456,671	6,363,423,900
รวมสินทรัพย์	77,557,693,678	103,368,232,465

งบกำไรขาดทุนและขาดทุนสะสม(บางส่วน)
สำหรับแต่ละปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2542 และ 2541

	บาท	
	2542	2541
รายได้		
ขายสุทธิและรายได้จากการให้บริการ	34,181,818,879	73,028,701,127
ส่วนได้เสียในกำไรสุทธิของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม	-	1,165,957,843
รายได้อื่น	977,120,947	1,400,060,540
รวมรายได้	<u>35,158,939,826</u>	<u>75,594,719,510</u>
ต้นทุนและค่าใช้จ่าย		
ต้นทุนสินค้าที่ขายและบริการ	33,607,816,697	71,895,114,955
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	731,137,810	452,217,553
ดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายทางการเงิน	6,377,606,159	6,017,301,272
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน	4,387,145,110	3,637,934,632
ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์(หมายเหตุ 17)	4,968,114,743	-
ส่วนได้เสียในขาดทุนสุทธิของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม	303,113,709	-
ค่าเผื่อผลขาดทุนจากการลดมูลค่าเงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน	-	250,000,000
รวมต้นทุนและค่าใช้จ่าย	<u>50,374,934,228</u>	<u>82,252,568,412</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 6. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

	บาท	
	2542	2541
ราคาทุน		
ที่ดินและส่วนปรับปรุง	1,680,766,618	1,680,766,618
ส่วนปรับปรุงสินทรัพย์ที่เช่า	-	62,988,586
โรงกลั่นน้ำมัน	56,439,365,189	50,508,657,509
เครื่องจักรและอุปกรณ์	278,293,000	267,790,376
เรือบรรทุกน้ำมัน	1,319,291,928	1,319,219,928
เครื่องตกแต่ง ติดตั้ง- เครื่องใช้สำนักงานและอื่นๆ	374,535,501	382,837,664
งานระหว่างก่อสร้าง	1,792,320,157	7,469,552,989
รวม	61,884,572,393	61,691,885,670
หัก ค่าเสื่อมราคาและรายจ่ายตัด		
บัญชีสะสม	(16,707,661,490)	(14,153,353,488)
ค่าเผื่อจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ (หมายเหตุ 17)	(4,356,540,601)	-
สุทธิ	40,820,370,302	47,538,832,182
ส่วนเกินทุนจากการตีราคา		
ที่ดินและส่วนปรับปรุง	389,138,854	389,138,854
โรงกลั่นน้ำมัน	32,837,078,345	32,837,078,345
เครื่องจักรและอุปกรณ์	174,824,074	174,824,074
เครื่องตกแต่ง ติดตั้ง เครื่องใช้สำนักงาน และอื่นๆ	213,622,536	213,622,536
รวม	33,614,663,809	33,614,663,809
หัก ค่าเสื่อมราคาและรายจ่ายตัดบัญชีสะสม	(5,107,176,047)	(3,232,617,443)
ค่าเผื่อจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ (หมายเหตุ 17)	(11,454,202,187)	-

	บาท	
	2542	2541
สุทธิ	17,053,285,575	30,382,046,366
รวม	57,873,655,877	77,920,578,548
ค่าเสื่อมราคา	2,577,257,915	2,239,568,097
ต้นทุนกู้ยืมส่วนที่บันทึกไว้เป็นส่วนหนึ่งของ ราคาทุนของทรัพย์สินเพิ่มขึ้น (ลดลง)	(132,230,017)	2,995,864,339

ณ วันที่ 30 กันยายน 2538 บริษัทบันทึกที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์บางส่วน ด้วยราคาประเมิน ซึ่งประกอบด้วยที่ดินทั้งหมดของบริษัทซึ่งบันทึกในราคาประเมินโดยบริษัทประเมินราคาทรัพย์สินอิสระรายหนึ่ง และโรงกลั่นน้ำมันรวมถึง เครื่องจักร อุปกรณ์และเครื่องตกแต่งและติดตั้ง ซึ่งกำลังใช้งานในโรงกลั่นน้ำมันที่บันทึกในราคาสร้างขึ้นมาใหม่สุทธิจากค่าเสื่อมราคา (Depreciated Reproduction Value) ซึ่งประเมินโดยบริษัทประเมินราคาทรัพย์สินอิสระอีกรายหนึ่ง ตามรายงานลงวันที่ 5 กันยายน 2538 และวันที่ 8 พฤศจิกายน 2538 ตามลำดับ ต่อมาในปี 2540 บริษัทได้บันทึกโรงกลั่นน้ำมันรวมถึงเครื่องจักร อุปกรณ์และเครื่องตกแต่งและติดตั้งทั้งหมดที่ใช้ งานอยู่ ณ วันที่ 30 กันยายน 2540 ในราคาสร้างขึ้นมาใหม่สุทธิจากค่าเสื่อมราคาซึ่งประเมินขึ้นมาใหม่ อีกครั้งหนึ่ง โดยบริษัทประเมินราคา ทรัพย์สินอิสระรายหนึ่งตามรายงานลงวันที่ 12 ธันวาคม 2540

บริษัทบันทึกส่วนเกินจากการตีราคาไว้ในบัญชี “ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์” ภายใต้ “ส่วนของผู้ถือหุ้น” ในงบดุล

ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน 17 ในปี 2542 บริษัทรับรู้ผลขาดทุน จากการด้อยค่าของโรงกลั่นน้ำมันและสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง ผลขาดทุนจากการด้อยค่าที่เกี่ยวข้องกับ สินทรัพย์ถาวรมีจำนวนประมาณ 15,811 ล้านบาท ซึ่งเป็นส่วนของสินทรัพย์ที่บันทึกบัญชี ไว้ในราคาประเมินดังกล่าวข้างต้นจำนวน 11,454 ล้านบาท และเป็นส่วนของสินทรัพย์ถาวร ที่บันทึกบัญชีไว้ ในราคาทุนจำนวน 4,357 ล้านบาท

ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์นี้จะนำไปจ่ายเป็นเงินปันผลไม่ได้

หมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 7. สินทรัพย์อื่น

	บาท	
	2542	2541
ค่าธรรมเนียมประกันความเสี่ยงในอัตรา ดอกเบี้ยรอตตัดบัญชี - สุทธิ (หมายเหตุ 15 ก)	3,345,722	9,911,929
ค่าสิทธิรอตตัดบัญชี - สุทธิ	290,565,775	334,516,081
ค่าใช้จ่ายทางการเงินรอตตัดบัญชี - สุทธิ	101,059,527	138,582,202
ภาษีเงินได้รอตตัดบัญชี - สุทธิ	103,737,701	3,796,108,491
ค่าธรรมเนียมการเช่าที่ดินและค่าธรรมเนียม การจดทะเบียนสัญญาเช่าที่ดินรอตตัดบัญชี - สุทธิ	938,821,303	981,610,645
	บาท	
	2542	2541
ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่าย	-	395,372,275
ค่าใช้จ่ายรอตตัดบัญชี - สุทธิ	466,409,515	463,342,506
เงินมัดจำและอื่นๆ	256,107,007	243,979,771
รวม	2,160,046,550	6,363,423,900
หัก ค่าเผื่อจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ (หมายเหตุ 17)	(500,589,879)	-
สินทรัพย์อื่นๆ - สุทธิ	1,659,456,671	6,363,423,900

หมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 17. การค้ำของสินทรัพย์

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกได้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการกลั่นน้ำมัน กำลังการผลิตส่วนเกินที่มีอยู่ประกอบกับการลดลงของปริมาณความต้องการใช้ มีผลทำให้ อัตรากำไรขั้นต้นของการกลั่นลดลงต่ำที่สุดในรอบ 10 ปี ในปี 2542 ผู้ประกอบธุรกิจโรงกลั่นน้ำมันในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมีความจำเป็นต้องลดกำลังการผลิตลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเมื่อพิจารณาแนวโน้มระยะสั้นแล้ว เชื่อว่าอัตรากำไรขั้นต้นของการกลั่นจะยังคงลดต่ำลงอีกอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจาก โรงกลั่นใหม่ในประเทศจีน อินเดีย และได้หวัน จะเริ่มทำการผลิตได้ในปี 2542 และ 2543 จากประมาณการกระแสเงินสดสำหรับระยะเวลา 15 ปี ที่บริษัทได้เสนอต่อกลุ่มเจ้าหนี้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ซึ่งชี้ให้เห็นว่า กระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทรวมถึงสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องจะมีจำนวนน้อยกว่ามูลค่าของสินทรัพย์ในบัญชีของบริษัทอย่างเป็นทางการเป็นสาระสำคัญ (อายุการใช้งานที่เหลืออยู่ของสินทรัพย์เหล่านี้ส่วนใหญ่คือ 15 ปี) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า โรงกลั่นน้ำมันและสินทรัพย์อื่นที่เกี่ยวข้องกับบริษัทอาจมีการค้ำค่า

ในการคำนวณหามูลค่าที่จะได้รับคืนจากการใช้ทรัพย์สิน บริษัทใช้มูลค่าปัจจุบันของประมาณการกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้โรงกลั่นน้ำมันและทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องตลอดระยะเวลาที่เหลืออยู่ของสินทรัพย์ซึ่งคำนวณโดยใช้อัตราลดก่อนภาษีเงินได้ร้อยละ 10 (คำนวณจากอัตราถัวเฉลี่ย ถ่วงน้ำหนักของต้นทุนการกู้ยืมของบริษัท) จากผลการพิจารณาดังกล่าว บริษัทมีขาดทุนจากการค้ำของสินทรัพย์ถาวรจำนวน 15,811 ล้านบาท และขาดทุนจากการค้ำของสินทรัพย์ประเภทอื่นจำนวน 611 ล้านบาท (ขาดทุนจากการค้ำของสินทรัพย์ถาวรส่วนที่บันทึกบัญชีไว้ในราคาประเมิน ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุ 6 มีจำนวน 11,454 ล้านบาท ได้บันทึกเป็นรายการหักจากส่วนเกินทุนจากการตีราคาทรัพย์สิน ขาดทุนจากการค้ำของสินทรัพย์ส่วนที่เหลือจำนวน 4,968 ล้านบาท บันทึกเป็นค่าใช้จ่าย ในงบกำไรขาดทุนปี 2542)

บริษัท ไทยออยล์ จำกัด ได้เปิดเผยข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับการค้ำของสินทรัพย์ในงบการเงินของบริษัท สำหรับแต่ละปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2543 และ 2542 เกี่ยวกับการกลั่นราย การขาดทุนจากการค้ำของสินทรัพย์ ดังนี้

หมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 10. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

	งบการเงินรวม (พันบาท)			
	ยอดคงเหลือ	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ยอดคงเหลือ
	ณ วันที่			ณ วันที่
	1 ต.ค. 2542			30 ก.ย. 2543
ราคาทุน				
ที่ดิน	1,805,417	-	-	1,805,417
ส่วนปรับปรุงสินทรัพย์ที่เช่า	436	217	-	653
โรงกลั่นน้ำมัน	56,439,365	1,702,804	901,561	57,240,578
โรงผลิตกระแสไฟฟ้า	4,962,565	10,903,038	-	15,865,603
เครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์				
โรงงาน	290,345	536,991	32,149	795,187
เรือบรรทุกน้ำมัน	1,319,292	783,415	1,319,292	783,415
เครื่องตกแต่ง ดัดตั้ง เครื่องใช้				
สำนักงานและอื่นๆ	387,002	84,806	115,434	356,374
ยานพาหนะ	7,054	17,679	4,351	20,382
งานระหว่างก่อสร้าง	10,386,552	114,447	10,020,314	480,685
รวม	75,598,028	14,143,397	12,393,131	77,348,294
หัก ค่าเสื่อมราคาและรายจ่ายตัด				
บัญชีสะสม				
ส่วนปรับปรุงสินทรัพย์ที่เช่า	59	100	-	159
โรงกลั่นน้ำมัน	15,655,863	2,580,100	38,320	18,197,643
โรงผลิตกระแสไฟฟ้า	227,615	249,059	-	476,674
เครื่องจักร เครื่องมือ และ				
อุปกรณ์โรงงาน	217,182	22,103	29,018	210,267
เรือบรรทุกน้ำมัน	533,894	62,968	582,471	14,391
เครื่องตกแต่ง ดัดตั้ง เครื่องใช้				
สำนักงานและอื่นๆ	303,122	22,927	68,529	257,520
ยานพาหนะ	2,235	3,159	2,207	3,187

	งบการเงินรวม (พันบาท)			
	ยอดคงเหลือ ณ วันที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ยอดคงเหลือ ณ วันที่
	1 ต.ค. 2542			30 ก.ย. 2543
รวม	16,939,970	2,940,416	720,545	19,159,841
หัก ค่าเผื่อจากการด้อยค่าของ สินทรัพย์	15,810,743	7,743,727	20,453,035	3,101,435
สุทธิ	42,847,315			55,087,018
ส่วนเกินทุนจากการตีราคา				
ที่ดิน	389,139	-	-	389,139
โรงกลั่นน้ำมัน	32,837,078	-	92,371	32,744,707
เครื่องจักรและอุปกรณ์	174,824	-	-	174,824
เครื่องตกแต่ง ติดตั้ง เครื่องใช้	213,623	-	-	213,623
สำนักงานและอื่นๆ				
รวม	33,614,664	-	92,371	33,522,293
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	5,107,176	1,863,554	5,363	6,965,367
สุทธิ	28,507,488	-	-	26,556,926
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สุทธิ	71,354,803	-	-	81,643,944

ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2538 บริษัทบันทึก ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์บางส่วนด้วยราคาประเมิน ซึ่งประกอบด้วยที่ดินทั้งหมดของบริษัทซึ่งบันทึกในราคาที่ประเมินโดยบริษัทประเมินราคาทรัพย์สินอิสระรายหนึ่ง และโรงกลั่นน้ำมันรวมถึง เครื่องจักร อุปกรณ์และเครื่องตกแต่งและติดตั้ง ซึ่งกำลังใช้งานในโรงกลั่นน้ำมันที่บันทึกในราคาที่สร้างขึ้นใหม่สุทธิจากค่าเสื่อมราคา (Depreciated Reproduction Value) ซึ่งประเมินโดยบริษัทประเมินราคาทรัพย์สินอิสระอีกรายหนึ่ง ตามรายงานลงวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2538 และวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538 ตามลำดับ ต่อมาในปี 2540 บริษัทได้บันทึกโรงกลั่นน้ำมัน รวมถึง เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องตกแต่งและติดตั้งทั้งหมดที่ใช้งานอยู่ ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2540 ในราคาที่สร้างขึ้นใหม่สุทธิจากค่าเสื่อมราคาซึ่งประเมินขึ้นใหม่อีกครั้งโดยบริษัทประเมินราคาทรัพย์สินอิสระรายหนึ่งตามรายงานลงวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2540

บริษัทบันทึกส่วนเกินจากการตีราคาไว้ในบัญชี “ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์” ภายใต้อัตรา “ส่วนของผู้ถือหุ้น” ในงบดุล

ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์นี้จะนำไปจ่ายเป็นเงินปันผลไม่ได้

หมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 11 การด้อยค่าของสินทรัพย์

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกได้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการกลั่นน้ำมัน กำลังการผลิตส่วนเกินที่มีอยู่ประกอบกับการลดลงของปริมาณความต้องการใช้ มีผลทำให้อัตรา กำไรขั้นต้นของการกลั่นลดลงต่ำที่สุดในรอบ 10 ปี ในปี พ.ศ. 2542 ผู้ประกอบธุรกิจโรงกลั่นน้ำมัน ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก มีความจำเป็นต้องลดกำลังการผลิตลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเมื่อพิจารณา แนวโน้มระยะสั้นแล้ว เชื่อว่าอัตรากำไรขั้นต้นของการกลั่นจะยังคงลดลงอีกอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เนื่องจากโรงกลั่นใหม่ในประเทศจีน อินเดีย และไต้หวัน จะเริ่มทำการผลิตได้ในปี พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2543 จากประมาณการกระแสเงินสดสำหรับระยะเวลา 15 ปี ที่บริษัทได้เสนอต่อกลุ่มเจ้าหนี้เพื่อใช้ในการปรับปรุง โครงสร้างหนี้ซึ่งชี้ให้เห็นว่า กระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากโรงกลั่นน้ำมันของบริษัทรวมถึงสินทรัพย์ ที่เกี่ยวข้องจะมีจำนวนน้อยกว่ามูลค่าของสินทรัพย์ในบัญชีของบริษัทอย่างเป็นสาระสำคัญ (อายุการใช้งาน ที่เหลืออยู่ของสินทรัพย์เหล่านี้ส่วนใหญ่คือ 15 ปี) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าโรงกลั่นน้ำมันและสินทรัพย์อื่น ที่เกี่ยวข้องกับบริษัทอาจมีการด้อยค่า

ในการคำนวณหามูลค่าที่จะได้รับคืนจากการใช้ทรัพย์สิน บริษัทใช้มูลค่าปัจจุบันของประมาณ การกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้โรงกลั่นน้ำมันและทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ตลอดเวลาระยะเวลาที่เหลืออยู่ของสินทรัพย์ซึ่งคำนวณโดยใช้อัตราลดก่อนภาษีเงินได้ร้อยละ 10 (คำนวณจากอัตราถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของต้นทุนการกู้ยืมของบริษัท) จากผลการพิจารณาดังกล่าว บริษัทมีขาดทุนจากการด้อยค่า เป็นเงินจำนวน 16,422 ล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ถาวรจำนวน 15,811 ล้านบาท และขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ประเภทอื่นจำนวน 611 ล้านบาท ซึ่งบันทึกในงบการเงินของบริษัทสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2542 (ขาดทุนจากการด้อยค่า ของสินทรัพย์ถาวรส่วนที่บันทึกบัญชีไว้ในราคาประเมินตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุ 10 มีจำนวน 11,454 ล้านบาท ได้บันทึกเป็นรายการหักจากส่วนเกินทุนจากการตีราคาทรัพย์สิน ขาดทุนจากการด้อยค่า ส่วนที่เหลือจำนวน 4,968 ล้านบาท บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน)

ในระหว่างปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2543 ผู้บริหารได้แก้ไขอัตราคิดลดก่อนภาษีเงินได้เป็นร้อยละ 8 จำนวนจากอัตราถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของต้นทุนการกู้ยืมของบริษัท ซึ่งพิจารณา

จากข้อสรุปของการ ปรับปรุงโครงสร้างหนี้และโครงสร้างทางการเงินในส่วนที่เกี่ยวข้องกัน และแก้ไขอัตราแลกเปลี่ยน ของเงินสกุลเหรียญสหรัฐอเมริกาจาก 37.96 บาท เป็น 42.37 บาทต่อหนึ่งเหรียญสหรัฐอเมริกา (ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2543) เพื่อสะท้อนค่าที่แท้จริงของเงินเหรียญสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน ในการนี้บริษัท กลับรายการค่าเผื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์เป็นจำนวนเงินรวม 13,210 ล้านบาท ซึ่งเป็นส่วนของ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์จำนวน 12,709 ล้านบาท และเป็นส่วนของสินทรัพย์อื่น จำนวน 501 ล้านบาท การกลับรายการค่าเผื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์ ได้บันทึกปรับปรุงกับส่วนเกินทุนจากการตีราคา ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ จำนวน 9,452 ล้านบาท และรับรู้เป็นรายได้ในงบกำไรขาดทุนและงบกำไรขาดทุนรวม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2543 จำนวน 3,758 ล้านบาท

หมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 12. สินทรัพย์อื่น

หมายเหตุ	พันบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะบริษัท	
	2543	2542	2543	2542
ระบบสายส่งไฟฟ้าที่โอนให้ กฟผ.	266,004	209,191	-	-
รายจ่ายเพื่อการลงทุนรอตัดบัญชี	319,123	220,547	-	-
ค่าสิทธิรอตัดบัญชี - สุทธิ	246,659	290,566	246,659	290,566
ค่าใช้จ่ายทางการเงินรอตัดบัญชี - สุทธิ	-	101,059	-	101,059
ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี - สุทธิ	-	103,738	-	103,738
ค่าธรรมเนียมการเช่าที่ดินและ ค่า ธรรมเนียมการจดทะเบียนสัญญา เช่าที่ดินรอตัดบัญชี - สุทธิ	896,041	938,821	896,041	938,821
ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่าย	1,117	-	-	-
ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี - สุทธิ	367,227	484,133	353,066	466,410
เงินมัดจำและอื่นๆ	271,565	230,921	305,992	259,453
รวม	2,367,736	2,578,976	1,801,758	2,160,047
หัก ค่าเผื่อจากการด้อยค่าของ สินทรัพย์	11 (90,819)	(500,590)	(90,819)	(500,590)
สินทรัพย์อื่นๆ - สุทธิ	2,276,917	2,078,386	1,710,939	1,659,457

3.9. ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการด้อยค่าของสินทรัพย์ของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด

จากการศึกษามาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ รวมถึงแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการด้อยค่าของสินทรัพย์ ของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด พบว่ามาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ เป็นมาตรฐานใหม่สำหรับผู้บริหาร ผู้ใช้งบการเงิน นักบัญชี ตลอดจนผู้ประกอบการวิชาชีพผู้สอบบัญชี ในการปฏิบัติ ทำให้เกิดข้อโต้แย้งรวมถึงปัญหาในการปฏิบัติเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ ในเรื่องดังต่อไปนี้

1) ปัญหาในการตีความหมาย

เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ เป็นเรื่องใหม่ จึงต้องมีการทำความเข้าใจในเรื่องความหมายของคำศัพท์ที่ใช้ในมาตรฐานฉบับนี้ ซึ่งคำศัพท์ที่สำคัญ ๆ ในมาตรฐานฉบับนี้ที่ยังเกิดความสับสนในการใช้ได้แก่

มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน หมายถึง ราคาขายสุทธิของสินทรัพย์หรือมูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์นั้นแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

ราคาขายสุทธิ หมายถึง จำนวนที่จะได้รับจากการขายสินทรัพย์หักด้วยต้นทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์นั้น โดยที่ผู้ซื้อและผู้ขายสามารถต่อรองราคากันได้อย่างเป็นอิสระ ในขณะที่ทั้งสองฝ่ายมีความรอบรู้และเต็มใจในการแลกเปลี่ยน

มูลค่าจากการใช้ หมายถึง มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตจากการใช้สินทรัพย์อย่างต่อเนื่องและการจำหน่ายสินทรัพย์ ณ วันสิ้นอายุการใช้งาน

จะเห็นได้ว่าราคาขายสุทธิมีความสับสนกับคำว่า “มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ” และ “มูลค่ายุติธรรม” ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับอื่น ซึ่งทั้งสองคำนี้มีความหมายแตกต่างกันออกไปดังนี้

มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ หมายถึง ราคาที่คาดว่าจะขายได้ตามปกติของธุรกิจ หักด้วยต้นทุนส่วนเพิ่มที่จะผลิตให้เสร็จ (สำหรับสินค้าที่อยู่ระหว่างการผลิต) และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องจ่ายเพื่อให้ขายสินค้านั้นได้

มูลค่ายุติธรรมหมายถึง จำนวนที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงแลกเปลี่ยนสินทรัพย์กันในขณะที่ทั้งสองมีความรอบรู้ และเต็มใจในการแลกเปลี่ยน และสามารถต่อรองกันได้โดยอิสระ ในลักษณะของผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกัน

ปัญหานี้ทำให้เกิดข้อโต้แย้งทางด้านราคา เพราะความหมายของคำศัพท์แต่ละคำนั้นจะมีผลให้มูลค่าที่จะแสดงในงบการเงินนั้นไม่เท่ากัน บริษัท ไทยออยล์ จำกัด พิจารณาว่ามูลค่าที่ควรจะเป็นของสินทรัพย์ที่แสดงในงบการเงินก็คือมูลค่ารายได้ที่ก่อให้เกิดรายได้ของสินทรัพย์นั้น ซึ่งตามความหมายแล้วก็คือ “มูลค่าจากการใช้” นั่นเอง

2) ปัญหาเรื่องข้อบ่งชี้ในการด้อยค่า

จากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ ได้ระบุถึงข้อบ่งชี้จากแหล่งข้อมูลภายนอก และแหล่งข้อมูลภายใน นอกจากนี้ยังอาจมีแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่มาตรฐานฉบับนี้ยังมิได้ครอบคลุมทุกประเด็น อาจระบุข้อบ่งชี้อื่นที่แสดงให้เห็นว่าสินทรัพย์อาจมีการด้อยค่าจนทำให้กิจการต้องกำหนดมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์นั้น โดยข้อมูลจากบ่งชี้นี้ได้ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางลบในระหว่างงวดหรือในอนาคตอันใกล้อย่างเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ซึ่งในประเด็นนี้อาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดความสับสนของผู้ใช้งบการเงินได้

บริษัท ไทยออยล์ จำกัด พิจารณาจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการกลั่นน้ำมัน กำลังการผลิตส่วนเกินที่มีอยู่ประกอบกับการลดลงของปริมาณความต้องการใช้ มีผลทำให้ อัตรากำไรขั้นต้นของการกลั่นลดลงและเมื่อพิจารณาแนวโน้มระยะสั้นแล้วเชื่อว่าอัตรากำไรขั้นต้นของการกลั่นจะยังคงลดต่ำลงอีก เนื่องจากโรงกลั่นใหม่ในประเทศจีน อินเดีย และไต้หวัน จะเริ่มทำการผลิตได้ในปี พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2543 ซึ่งเห็นได้ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเพียงการคาดการณ์ล่วงหน้าจากปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้ บริษัท ไทยออยล์ จำกัด รับรู้รายการขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทันทีในปี พ.ศ. 2542 เป็นจำนวน 15,811 ล้านบาท เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนจำนวน 4,968 ล้านบาท ต่อมาในปี พ.ศ. 2543 ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาข้อบ่งชี้ในการด้อยค่าเปลี่ยนไป โดยผู้บริหารบริษัท ไทยออยล์ จำกัด ได้เปลี่ยนแปลงอัตราคิดลดก่อนภาษีเงินได้จากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 8 ซึ่งเป็นผลจากการปรับโครงสร้างหนี้ของบริษัท ส่งผลกระทบต่องบการเงินของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด กลับรายการขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ จำนวน 13,210 ล้านบาท เป็นรายได้ในงบกำไรขาดทุน 3,758 ล้านบาท จากรายการดังกล่าว ทำให้อาจเกิดความสับสนของผู้ใช้งบการเงินต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด

3) ปัญหาเกี่ยวกับมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน

จากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ กำหนดให้ไม่แสดงราคาตามบัญชีของสินทรัพย์สูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์นั้น ในกรณีที่ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์นั้นแสดงไว้สูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน ถือว่าสินทรัพย์เกิดการด้อยค่า ดังนั้นมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนจึงเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติตามมาตรฐาน โดยการกำหนดมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนนั้น

บริษัท ไทยออยล์ จำกัดพิจารณาว่ามูลค่าที่ควรจะเป็นของสินทรัพย์ที่แสดงในงบการเงินก็คือมูลค่าที่สินทรัพย์นั้นก่อให้เกิดรายได้ จึงใช้มูลค่าจากการใช้ในการกำหนดมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน ซึ่งภายใต้แนวคิดนี้มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับสุทธิในอนาคตซึ่งคาดว่าจะได้รับในการดำเนินงานตามปกติของกิจการจากสินทรัพย์ถือว่ามีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินที่กิจการควรเปิดเผยไว้ในงบดุล การใช้มูลค่าจากการใช้กำไรจึงเป็นผลต่างระหว่างมูลค่าปัจจุบันของสินทรัพย์ ณ วันสิ้นงวดกับมูลค่าปัจจุบันของสินทรัพย์สุทธิ ณ วันต้นงวด ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายการที่เกิดขึ้นระหว่างกิจการกับเจ้าของในระหว่างงวดนั้น กระบวนการวัดค่าดังกล่าวจึงคล้ายคลึงกับแนวคิดกำไรทางเศรษฐศาสตร์ซึ่งมองว่ามูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับสุทธิในอนาคตเป็นค่าที่ใกล้เคียงกับมูลค่าที่แท้จริงจากการใช้สินทรัพย์มากที่สุด ดังนั้นการวัดกำไรตามแนวคิดนี้จึงสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการรักษาระดับทุนทางการผลิต อย่างไรก็ตาม การใช้มูลค่าปัจจุบันเป็นเกณฑ์ในการวัดค่าสินทรัพย์ก่อให้เกิดปัญหาตามมาดังนี้¹

1) แนวคิดนี้ขึ้นอยู่กับกระแสเงินสดในอนาคตที่ประมาณขึ้นในแต่ละช่วงเวลา ผลที่ตามมาก็คือ กิจการจะต้องประมาณจำนวนกระแสเงินสดที่คาดว่าจะก่อให้เกิดขึ้นในอนาคตและช่วงเวลาที่คาดว่าจะกระแสเงินสดเหล่านั้นจะเกิดขึ้น

2) การเลือกอัตราคิดลดที่เหมาะสม ซึ่งโดยทฤษฎีแล้วอัตราคิดลดที่เหมาะสมควรจะเป็นอัตราผลตอบแทนภายในจากการใช้สินทรัพย์นั้น อย่างไรก็ตาม อัตราคิดลดดังกล่าวต้องอาศัยการประมาณขึ้น ซึ่งการจะทราบอัตราคิดลดดังกล่าวได้จำเป็นจะต้องทราบจำนวนกระแสเงินสดที่คาดว่าจะก่อให้เกิดขึ้นในอนาคตและช่วงเวลาที่คาดว่ากระแสเงินสดเหล่านั้นจะเกิดขึ้นตั้งแต่จุดที่ได้สินทรัพย์นั้นมา

¹ วรศักดิ์ ทุมมานนท์. “การด้อยค่าของสินทรัพย์”. วารสารนักบัญชี, (ธันวาคม 2542- มีนาคม 2543), หน้า 39-40

3) สินทรัพย์ของกิจการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน รายได้ของกิจการจะเกิดจากการใช้ทรัพยากรหลายชนิดร่วมกัน ดังนั้นแม้ว่ากิจการจะสามารถประมาณกระแสเงินสดในอนาคตและอัตราคิดลดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ในทางปฏิบัติกิจการจะไม่สามารถประมาณได้อย่างถูกต้องว่าสินทรัพย์แต่ละประเภทมีส่วนก่อให้เกิดกระแสเงินสดรับสุทธิของสินทรัพย์แต่ละชนิดของกิจการ จึงไม่สามารถประมาณได้และไม่สามารถนำมารวมกันเพื่อประเมินมูลค่าปัจจุบันของกิจการ แนวคิดมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดจะให้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องมาน้อยเพียงใดจึงขึ้นอยู่กับจำนวนกระแสเงินสดรับสุทธิในอนาคตและระยะเวลาที่คาดว่ากระแสเงินสดนั้นจะเกิดขึ้นจากการใช้สินทรัพย์สามารถประมาณได้ใกล้เคียงความเป็นจริงเพียงใด ตลอดจนอัตราคิดลดที่กิจการเลือกมาใช้มีความเหมาะสมเพียงใด ยิ่งค่าที่ประมาณขึ้นเหล่านี้มีความใกล้เคียงความเป็นจริงมากเท่าไร การนำแนวคิดมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดมาใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดค่าสินทรัพย์ก็น่าจะเป็นวิธีที่สอดคล้องเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการแสดงมูลค่าของสินทรัพย์ในงบดุล การใช้มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดในการวัดค่าสินทรัพย์จึงให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเนื่องจากมูลค่าของสินทรัพย์ที่ปรากฏในงบดุลจะสะท้อนถึงความสามารถของสินทรัพย์ในการก่อให้เกิดรายได้ในอนาคต